

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

2 tema: Aukštesnio pažangumo lygio didaktika – tarpdisciplininių temų integravimas ir dalykų nuoseklumas 5 internetinis seminaras

Jane Doughty ir Jane English

2022 m. spalio 21 d.

Mokinių pažangos gerinimas

Mokymosi siekiniai

- Apžvelgti praktines mokinių pažangos stebėsenos priemones
- Aptarti pagrindinius tarptautinių mokslinių tyrimų duomenis – John Hattie ir EEF
- Įvertinti, kokius klausinėjimo metodus taiko mokytojai ir kokia jų įtaka mokymuisi
- Apžvelgti formuojamojo vertinimo svarbą nustatant mokinių pažangą
- Aptarti kokybiško grįžtamojo ryšio svarbą mokiniams

Mokyklos vadovo vaidmuo gerinant mokinių pažangą

Mokyklos kultūra:

- Nustatykite aukštus lūkesčius darbuotojams, mokiniams ir tėvams.
- Sukurkite pozityvią „galime tai pasiekti“ kultūrą.
- Apdovanokite ne tik už pasiekimus, bet ir už pastangas.
- Įvertinkite pažangą visuose lygmenyse.
- Sukurkite saugią ir darnią aplinką.

Ką dar galėtumėte padaryti?

Mokyklos vadovo vaidmuo gerinant mokinių pažangą

Mokyklos vadovybė:

- Parenkite formuojamojo ir apibendrinamojo vertinimo politiką – stebėkite jos taikymą.
- Sukurkite veiksmingas duomenų rinkimo sistemas.
- Susipažinkite su duomenimis ir naudokite juos protingai – nerinkite per daug duomenų.
- Užtikrinkite mokytojų atskaitomybę dėl mokinių pažangos ir rezultatų.
- Įtraukite tėvus į dukros ar sūnaus pažangos stebėseną.
- Sutelkite dėmesį į strategijas, kurios daro įtaką mokinių pažangai.

Dar kas nors?

Mokyklų vadovų vaidmuo stebint pažangą:

- Reguliarūs susitikimai su dalykų vadovais, skirti duomenų peržiūrai
- Ryšio palaikymas lankantis klasėse
- Diskusijos su moksleiviais tikslinėse grupėse
- Trimestro duomenų analizė – pagal metus, grupę, dalyką, klasę
- Pratybų sąsiuvinių pavyzdžių peržiūra

Nelaukite mokslo metų pabaigos – gali būti per vėlu!

Kokia yra mokinių pažanga?

Standartizuotų testų, laikomų kas kelerius metus, metu vertinami pasiekimai – ko imasi mokyklos, kad įvertintų mokymosi pažangą?

Prisiminkite paskutines tris skaidres:

- Jei esate ministerijos arba savivaldybės vadovas (-ė), kokių veiksmų tikitės iš mokyklų?
- Jei esate mokytojas (-a), kokių veiksmų tikitės iš savo mokyklos?
- Jei esate mokyklos vadovas (-ė), kokių veiksmų imatės norėdamas (-a) įvertinti mokinių pažangą?

Įjunkite mikrofonus ir pasidalykite patirtimis bei mintimis.

Įsivertinimo priemonės

- Pamokų stebėjimas ir grįžtamasis ryšys
- Apsilankymai klasėse
- Mokinių, darbuotojų, tėvų tikslinės grupės
- Mokinių, darbuotojų, tėvų apklausos
- Mokinių veiklos sekimas visos dienos metu
- Atliktų užduočių nagrinėjimas
- Mokymosi rezultatų duomenys
- Mokytojų veiklos rezultatų klasėse duomenys

Kurios iš išvardytų priemonių, jūsų manymu, suteiktų vertingos informacijos apie mokinių pažangą?

- Pažanga – per pamoką / pamokų ciklą
- Pažanga per trimestrą
- Pažanga per mokslo metus

www.britishcouncil.org

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Kodėl mokiniai nedaro pažangos?

Priežastys, kodėl mokiniai prastai mokosi:

- Mokiniai atsiduria ydingame rate, kuriame nepasiekia gerų rezultatų
- Pagrindinių įgūdžių stoka, pavyzdžiui, prasti skaitymo ir rašymo įgūdžiai
- Sumažėjusi motyvacija dėl praeities nesėkmių – trūksta pasitikėjimo savimi
- Negebėjimas suprasti, ko mokoma
- Prastas mokyklos lankymas – sveikatos problemos
- Žemi mokytojų lūkesčiai
- Daugelio veiksnių derinys
- **Kas nors dar?**

Atkreipkite dėmesį – diskusijos grupėse

Dalyvių teigimu, kai kurios diskusijos grupėse vyksta vangiai, nes į jas įsitraukia nedaug žmonių.

Prasidėjus diskusijų langui įjunkite kamerą ir mikrofoną, kad kolegos matytų, kas dalyvauja.

Įsitraukite į diskusiją – jūsų patirtys ir mintys mums svarbios.

Diskusija grupėse

Nurodykite, koks mokomasis dalykas gerai sekasi mokiniams jūsų savivaldybėje / mokykloje ir kokiame mokomajame dalyke mokiniai daro gerą pažangą.

- Kokios šio dalyko mokymo ypatybės leidžia mokiniams daryti gerą pažangą ir pasiekti gerus rezultatus?
- Kaip dalijatės tokia gerąja praktika?

Paskirkite kolegą (-ę), kuris (-i) pasidalys pagrindinėmis mintimis, išsakytomis jūsų grupėje.

Kas turi didžiausią įtaką mokymosi rezultatams?

Kurie iš šių veiksmų turi didžiausią įtaką mokymosi rezultatams?

Kuris veiksnys svarbiausias?

Mokinių judumas

Diskusijos klasėse

Grįžtamasis ryšys

Mokymasis, pagrįstas bendradarbiavimu

Individualizuotas mokymas

Mokymosi įgūdžiai

Mokinių tikslų sau kėlimas

Atvirojo plano mokymosi erdvės

Kai būtina, mokinių palikimas antriems metams

Hattie, 2012 m.

www.britishcouncil.org

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Pažangos gerinimas – veiksmingos strategijos

Strategija	Sąnaudos	Įrodymai	Pažanga mėnesiais
Grįžtamojo ryšio teikimas mokiniams	£	++++	+ 6
Individualizuotas mokymas	£	++	+ 4
Meistriškumo ugdymas	£	++	+ 5
Metakognityviniai įgūdžiai	£	++++	+ 7
Grupavimas / srautinis mokymas	£	+	0
Grupavimas pagal pasiekimus	£	+	+2
Metų kartojimas	£££££	++	-3
			Švietimo labdaros fondas, 2022 m.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Praktinės užduotys, kurios gerina mokinių pažangą

Internetinis seminaras Nr. 5

Diskusija klasėje – klausinėjimo įgūdžiai

Formuojamasis vertinimas – individualus mokymas

Grįžtamojo ryšio teikimas mokiniams

Internetinis seminaras Nr. 6

Dideli lūkesčiai – mokiniai kelia aukštus tikslus sau / kolektyviniam mokytojų darbo našumui

Metakognityviniai įgūdžiai

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Pertrauka

Dabar padarykime 20 min. pertrauką – netrukus pratęsimė

Klausinėjimas ir pažinimo kompetencijos

Kaip aptarėme 4 internetinio seminaro metu, klasėje mokytojų užduodami kokybiški klausimai yra svarbi kritinio mąstymo ir problemų sprendimo įgūdžių ugdymo dalis.

Taikydami veiksmingus klausinėjimo metodus padėsime mokiniams ugdyti kritinį mąstymą ir daryti geresnę pažangą.

Priminimas – kokybiški klausinėjimo įgūdžiai itin svarbūs mokymo sėkmei

Krepšinis, o ne stalo tenisas!

- Jokių rankų pakėlimų
- Užduokite klausimą, leiskite pagalvoti, paskatinkite atsakyti, paklauskite kito mokinio nuomonės apie pateiktą atsakymą
- Karštoji kėdė
- Glaustas atsakymas

Mokytojų klausinėjimo stiliai

Peržiūrėkite šį vaizdo įrašą ir pagalvokite, kaip jūsų pažįstami mokytojai
užduoda

klausimus, siekdami paskatinti pažinimo ir kitų kompetencijų ugdymą
bei pagerinti mokinių pažangą.

Dylan Wiliam vaizdo įrašas apie klausinėjimo įgūdžius

Nurodykite dvi pagrindines idėjas, kurias sužinosite iš šio vaizdo įrašo.

Pasiruoškite pasidalyti apmąstymais su grupe.

<https://youtu.be/y8bHMd3PosM>

Klausimų uždavimas

Diskusija grupėse

Pasidalykite dviem pagrindinėmis idėjomis, kurias sužinojote iš šio vaizdo įrašo:

- pokalbių langelyje
- arba pasisakydami per mikrofoną

Kaip Lietuvos mokytojai reaguotų į šiuos teiginius?

1. Ruošdamasis (-i) pamokai pasiruošiu ir klausimus, kuriuos norėsiu užduoti.
2. Užduodu įvairius klausimus.
3. Uždavęs (-usi) klausimą visuomet palaukiu kelias sekundes, leisdamas (-ama) mokiniams pagalvoti.
4. Suteikiu visiems mokiniams galimybę atsakyti į klausimą.
5. Aktyviai skatinu visus mokinius mąstyti.
6. Pasitelkiu įvairias pagalbines priemones, kad paskatinčiau gilesnį samprotavimą ir atsakyti į klausimus.
7. Remdamasis (-i) mokinių atsakymais užduodu gilesnius klausimus.
8. Stengiuosi atsižvelgti į tai, kaip mąsto neteisingus atsakymus pateikę mokiniai.
9. Vienam mokiniui pateikus atsakymą į diskusiją įtraukiu kitus mokinius.

Į kuriuos iš šių teiginių atsakytumėte „taip“, o į kuriuos „ne“?

Atkaklus klausinėjimas

Į kuriuos iš devynių teiginių
atsakėte „taip“?

Į kuriuos iš minėtųjų teiginių
atsakėte „ne“?

**Įjunkite mikrofonus ir
pasidalykite mintimis.**

Kas atsakė „taip“,
orientuojasi į gilųjį
mokymąsi

Kas atsakė „ne“,
orientuojasi į paviršinį
mokymąsi

Gilųjį mokymąsi skatinantys klausimai

2013 m. Westbrook pedagogikos, ugdymo programų, mokymo praktikų ir mokytojų švietimo besivystančiose šalyse ataskaitoje teigiama:

„Veiksmingiausia, kai mokytojai

užduoda įvairius klausimus remdamiesi mokinių patirtimi, įskaitant uždarus klausimus, skatinančius pakartoti tai, kas išmokta, ir svarbesnius atvirus klausimus, kuriais mokiniai raginami savo žodžiais papasakoti ir išsamiai atkurti išmoktą informaciją.“

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Gilųjį mokymąsi skatinantys klausimai

„Ne taip veiksminga, kai mokytojai

retai prašo mokinių patikslinti, detalizuoti ar savais žodžiais perteikti atsakymus, kuriuos išgirdę trumpam pagiria mokinius ir paprašo klasės paploti.“

Hardman ir kt. pažymi, kad nors tokiu atveju mokiniai įsitraukia į klausinėjimo procesą, tačiau juo nėra tikrinamos mokinių žinios, o klausimai yra užduodami tik „iš įpročio“, o ne siekiant, kad vaikai ko nors išmokyti.

(Hardman ir kt., 2012 m., 828 psl.)

Priminimas – gerai pažinkite savo mokinius

Norėdami iš mokinių išgauti geriausius rezultatus, mokytojai turi juos gerai pažinti.

- Žinoti jų žinių lygį (kas 6 sav.)
- Žinoti apie jų daromą pažangą (kas 6 sav.)

Mokinių pasiekimai

Pasiekimai = žinios + pažanga

Pažangos stebėseną – informacijos šaltiniai

Vertinimo duomenys

- Apibendrinamasis vertinimas: pvz., testų rezultatai suteikia informacijos apie mokinių žinias ir, jei yra baziniai duomenys, apie mokinių pasiekimus.
- Formuojamasis vertinimas: pvz., grįžtamojo ryšio kokybė knygoje arba žodžiu per pamokas padeda įvertinti mokinių daromą pažangą.

Tiek apibendrinamasis, tiek formuojamasis vertinimas gali padėti siekti pažangos:

- Parodant mokiniams, ką daryti, kad pagerėtų jų rezultatai. Sudarant sąlygas mokytojams pritaikyti mokymo metodus atsižvelgiant į vertinimo išvadas.

Vertinimas ir ugdymo turinio reforma

Rengiant mokymo programas, reikia galvoti apie vertinimą ir derinti tris pagrindinius elementus:

1. kompetencijas, kurias mokiniai turėtų įgyti skirtingais mokymosi etapais;
2. mokymo programas apimančius standartus (aprašymus, ką mokymosi proceso metu mokiniai turi žinoti ir gebėti atlikti);
3. mokinių ir mokyklų vertinimas, kuriuo nustatomas pasiekimų pagrindas.

Neužmezgus tokio ryšio neįmanoma padaryti pagrįstų išvadų apie mokinio pasiekimus ar sukurti efektyvios strategijos, kuria vadovaujantis būtų pagerinta darbo mokykloje kokybė.

Looney, 2019 m.

Mokinių vertinimas

Testas arba egzaminas

Įsivertinimas

Tarpusavio įvertinimas

Mokytojo įvertinimas

Praktinis įvertinimas

Grupės įvertinimas

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Vertinimo tipai

Formuojamasis vertinimas

Formuojamojo vertinimo tikslas – *stebėti mokinių mokymąsi* ir teikti nuolatinį grįžtamąjį ryšį, kuriuo naudodamiesi mokytojai galėtų tobulinti savo mokymo metodus, o mokiniai – mokymąsi.

Apibendrinamasis vertinimas

Apibendrinamojo vertinimo tikslas – *įvertinti mokinių mokymąsi* užbaigus mokomąjį skyrių (dalyką ar temą), lyginant jį su tam tikru standartu ar kriterijumi.

(Eberley centras, Carnegie universitetas)

Diskusija

Žinome, kad kas kelerius metus vyksta standartizuoti testai, tačiau kas vyksta mokyklose tarp šių testų?

Pasidalykite veiksmingų vertinimo metodų, kuriuos esate matę mokyklose ar aukštosiose mokyklose, pavyzdžiais.

Kas lemia, kad jie yra veiksmingi?

Kokie metodai labiausiai tinka kompetencijomis grindžiamai ugdymo programai ir kodėl?

Pertrauka

Dabar padarykime 20 min. pertrauką.

Prašome sugrįžus įjungti savo kameras, kad žinotume, jog esate pasirengę tęsti.

Apibendrinamojo ir formuojamojo vertinimo testai

Suprantame, kad sprendimai dėl apibendrinamojo vertinimo testų ir ugdymo programos reformos dar nėra priimti.

Todėl didžiausią dėmesį skiriame formuojamajam vertinimui, kartais vadinamam mokymosi vertinimu, kurio metu mokiniams teikiami atsiliepimai apie jų mokymosi pažangą.

Formuojamasis vertinimas / mokymosi vertinimas

Black ir kt. (2003 m.) skiria šias dvi sąvokas teigdami, kad vertinimas, kuriuo siekiama skatinti mokymąsi, tampa formuojamuoju tik tada, kai iš tikrųjų naudojamosi įrodymais siekiant pritaikyti mokymo metodiką prie mokymosi poreikių.

Diagnostinis vertinimas – sąvoka, kuri dažnai painiojama arba vartojama pakaitomis su formuojamojo vertinimo sąvoka. Vertinimas yra laikomas diagnostiniu, kai jis suteikia informacijos apie tai, kas negerai, ir formuojamuoju, kai pateikia gaires, kokių veiksmų reikia imtis (Wiliam ir Thompson, 2008 m.).

Dylan Wiliam vadina mokymosi vertinimą „atsakomuoju mokymu“.

Yra keletas priežasčių, dėl kurių sėkmingas formuojamojo vertinimo įgyvendinimas vis dar yra problematiškas

- Mokytojai neskiria formuojamojo ir apibendrinamojo vertinimo tikslų (Bachor ir Anderson, 1994 m.).
- Norint veiksmingai įgyvendinti formuojamąjį vertinimą, reikia kurti naujas priemones ir keisti pamokų vedimo praktiką (Black ir William, 2003 m.).
- Formuojamąjį vertinimą sunku atlikti, nes reikalingi mokytojų praktikos pokyčiai yra dideli, be to, gali tekti keisti mokytojų įsitikinimus ir vertybes, susijusias su veiksmingu mokymu ir mokymusi (Webb ir Jones, 2009 m.).
- Formuojamojo vertinimo sąvoka tapo klaidingai suprantama (James ir kt., 2006 m.).

Formuojamasis vertinimas

Formuojamąjį vertinimą sudaro penkios pagrindinės strategijos:

- (1) mokymosi tikslų ir sėkmės kriterijų išaiškinimas ir dalijimasis jais;
- (2) efektyvių klasėje vykstančių diskusijų ir kitų mokymosi užduočių, kuriomis siekiama įrodyti mokinių supratimą, rengimas;
- (3) grįžtamojo ryšio, kuris skatina besimokančiuosius judėti į priekį, teikimas;
- (4) mokinių, kaip mokymo išteklių vieni kitiems, aktyvinimas;
- (5) mokinių, kaip savo pačių mokymosi šeimininkų, aktyvinimas.

Formuojamasis vertinimas ar mokymosi vertinimas

- Ką mokiniai atlieka ir kodėl?
- Vertinimas turėtų būti reikšmingas
- Reguliarus
- Prasmingas
- Padėti mokytojui planuoti ir pasiruošti tolesniems etapams

Dylan Wiliam – mokymosi vertinimas / formuojamasis mokymasis

Netrukus žiūrėsite vaizdo įrašą, kuriame Dylan Wiliam kalba apie mokymosi vertinimą.

Nurodykite dvi pagrindines idėjas, kurias sužinosite iš šio vaizdo įrašo. Būkite pasiruošę įjungti garsą ir pasidalyti mintimis su grupe.

Mokymosi vertinimas / formuojamasis vertinimas

Dylan Wiliam

https://youtu.be/q-myBw36_DA

Formuojamasis vertinimas ir grįžtamasis ryšys

Grįžtamojo ryšio teikimas mokiniams – vienas pagrindinių formuojamojo vertinimo aspektų.

Grįžtamasis ryšys gali būti teikiamas:

- raštu;
- žodžiu;
- asmeniškai;
- mažose grupėse / visai klasei;
- mokinių arba mokytojų.

Darbas grupėse – kokybiško grįžtamojo ryšio teikimas mokiniams

Pasidalykite kokybiško grįžtamojo ryšio teikimo mokiniams pavyzdžiais.

Tai gali būti jūsų pačių ar kolegų darbo pavyzdžiai.

Galiausiai – išbandykite savo darbe

Jūsų grįžtamojo ryšio teikimo būdų tobulinimas

Išbandykite ką nors kito!

Mokymosi siekiniai

- Apžvelgti praktines mokinių pažangos stebėsenos priemones
- Aptarti pagrindinius tarptautinių mokslinių tyrimų duomenis – John Hattie ir EEF
- Įvertinti, kokius klausinėjimo metodus taiko mokytojai ir kokia jų įtaka mokymusi
- Apžvelgti formuojamojo vertinimo svarbą nustatant mokinių pažangą
- Aptarti kokybiško grįžtamojo ryšio svarbą mokiniams

Ačiū!

Dėkojame už jūsų dalyvavimą.

Laukiame jūsų kitame internetiniame seminare, kuris vyks

2022 m. spalio 24 d.